

การบริหารจัดการห้องเรียนพิเศษในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของจังหวัดอ่างทอง

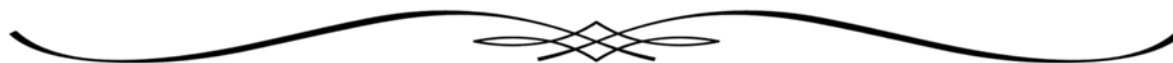
MANAGEMENT OF SPECIAL FUNDAMENTAL PROGRAMS IN ANGTHONG PROVINCE

สิริกานต์ ทิพย์ภักดี¹, ผศ.ดร.ทวีศิลป์ กุลนภาดล²

Sirikarn Thippakdee¹, Taweasil Koolnaphadol²

¹นิสิตการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

²อาจารย์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Received : January 10,2022

Revised : January 16,21,2022

Accepted : January 25,2022

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระบบการบริหารจัดการห้องเรียนพิเศษของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง และโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง จำแนกตามระบบการบริหารจัดการของ Harold Koontz และ 2) เพื่อเปรียบเทียบระบบการบริหารจัดการห้องเรียนพิเศษของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง และโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลภาคสนาม ด้วยวิธีการการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและแบบสนทนากลุ่ม ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่ โรงเรียน หัวหน้าโครงการห้องเรียนพิเศษ และผู้ปกครองนักเรียนโครงการห้องเรียนพิเศษ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทองและสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง

ผลการศึกษาและผลการเปรียบเทียบของทั้ง 2 โรงเรียน พบว่า ระบบการบริหารจัดการห้องเรียนพิเศษ ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ครูที่มีความเชี่ยวชาญในสาระวิชาที่สอน เงินที่เพียงพอในการใช้จ่าย ระบบการคัดเลือกที่ทำให้ได้นักเรียนเก่งและพร้อมสนับสนุนค่าใช้จ่าย หลักสูตรที่มีมาตรฐานและตอบโจทย์กับนักเรียน และสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัยและเพียงพอ กระบวนการ ได้แก่ การวางแผนการดำเนินงาน การจัดโครงสร้างการบริหารตามหน้าที่หลักและการแบ่งงานตามความเชี่ยวชาญเหมาะสม การสั่งการหรือการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน การควบคุม ติดตามงาน และการแก้ไขข้อบกพร่องอย่างเป็นระบบ ผลผลิตที่ได้คือนักเรียนมีคุณภาพและมีศักยภาพในการศึกษาต่อในระดับสูง และช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันได้ ข้อมูลย้อนกลับ คือ ควรเพิ่มความร่วมมือกับชุมชนและสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานภายนอก รวมทั้งเปิดโอกาสให้

ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาให้มากขึ้น และสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์กร คือ เป็นที่ยอมรับของชุมชนหรือสังคม รอบๆ และสร้างความพึงพอใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้ามาเรียน

คำสำคัญ : โครงการห้องเรียนพิเศษ, ระบบการบริหารจัดการห้องเรียนพิเศษ,
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง,
สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง

Abstract

The purposes of this research are as follows: (1) to study the management system of special programs in primary schools under the authority of Angthong Primary Educational Service Area Office and secondary schools under the authority of The Secondary Educational Service Area Office Singburi Angthong classified by Harold Koontz's management system; and (2) to compare the management systems among special programs in primary schools under the authority of Angthong Primary Educational Service Area Office and secondary schools under the authority of The Secondary Educational Service Area Office Singburi Angthong. This research was conducted using the qualitative method. In order to collect the field research by using in-depth interview and focus group method. The participants in this research were Educational Service Area Office administrators, school administrators, heads of special programs, and the parents of students in special programs of fundamental education schools.

The results and the comparison result of both schools revealed the following: management system of special programs consisted of the inputs included expert teachers in the subject matter, sufficient budget, an effective admissions system to recruit excellent students, a standardized curriculum responding to the needs of the students, sufficient technology and modern facilities; the processes included the planning of the operation. This also covered the division of the management system, as well as task attribution to suit individual expertise, directing or motivating task achievement, advising, monitoring and systematic resolving processes; the outputs of special programs were that students were qualified, had the potential to pursue higher education, and can help yourself in everyday life; the feedback was something that should be improved. They are increase cooperation with the communities, build a network with external agencies, and give more opportunity to parents for development the school; and external environments were an acceptance of the community and the satisfaction of parents with the special programs for their children.

Keywords: Special Programs, Management systems of special programs,
Angthong Primary Educational Service Area Office,
The Secondary Educational Service Area Office Singburi Angthong

ภูมิหลัง

ภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศในปัจจุบันเป็นภาวะที่มีการแข่งขันสูง อันเป็นผลมาจากกระบวนการหรือสภาวะที่ประเทศต่างๆ ในโลกถูกเชื่อมโยงกันด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบกับความเจริญทางเทคโนโลยีและการสื่อสารที่ทำให้มีการแข่งขันมากขึ้น อีกทั้งการรวมตัวของประชาชาติในอาเซียนซึ่งไทยเป็นหนึ่งในประเทศภาคีสมาชิก ที่ได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมจากความเปลี่ยนแปลงทางด้าน

เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สังคม การเมืองการปกครอง ภาษา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม และการสื่อสาร และด้านการศึกษาเองก็ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการเปลี่ยนแปลงนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมทุกฉบับ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็ก และเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ มาตรา 10 วรรค 4 กำหนดว่าให้มีการจัดการศึกษาสำหรับบุคคล ซึ่งมีความสามารถพิเศษในรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น มาตรา 22 กำหนดว่า การจัดการศึกษาโดยยึดหลักว่าผู้เรียนที่มีความสามารถเรียนรู้ พัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ [1]

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดเปิดห้องเรียนพิเศษ ในปีการศึกษา 2543 เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพที่ถูกต้อง เหมาะสม ต่อมาในปีการศึกษา 2547 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ส่งเสริมให้สถานศึกษาในสังกัดเปิดห้องเรียนพิเศษ ประกอบกับ กระทรวงศึกษาธิการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 และประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องการกระจายอำนาจและการบริหารจัดการ การศึกษาของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โครงการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ (English Program: EP) ดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 เป็นต้นมา เพื่อส่งเสริมให้เด็กนักเรียนไทยมีความรู้ความสามารถด้านภาษาไม่ด้อยไปกว่าเด็กนักเรียนชาติอื่น ๆ ในโลก ปีการศึกษา 2538 กระทรวงศึกษาธิการได้อนุญาตให้โรงเรียนเอกชนดำเนินโครงการจัดการเรียนการสอน ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ ปี พ.ศ. 2541 โรงเรียนรัฐบาลสังกัดกรมสามัญศึกษาได้เปิด โครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ โดยใช้หลักเกณฑ์ของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเป็นแนวปฏิบัติ ปี พ.ศ. 2544 กระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่งที่ วก 1065/2544 [2] เรื่องให้ใช้นโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของ กระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ ทั้งในสถานศึกษาของเอกชนและของรัฐ เป็นไปอย่างมีคุณภาพ มีความเท่าเทียม ความเป็นธรรมและสอดคล้องกับหลักการและจุดหมายของหลักสูตรแต่ละระดับ โดยแบ่งหลักสูตรออกเป็น 2 รูปแบบ คือ โครงการ English Program (EP) และโครงการ Mini English Program (MEP) [3]

โครงการห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ เป็นโครงการในความร่วมมือระหว่างสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) และสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ในการจัดทำ โครงการห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์คณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2550 เป็นต้นมา โดยโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการจะต้องใช้หลักสูตร การสอนพิเศษที่ทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมทางวิชาการ พร้อมทั้งอบรมครูขยายผล ส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง และได้ผลเป็นที่พอใจในระดับดี [4]

โครงการห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม เป็นโครงการ ที่จัดขึ้นตามนโยบายของรัฐบาล โดยโรงเรียนยอดนิยมหรือโรงเรียนประจำอำเภอที่จะนำมาจัดห้องเรียนพิเศษด้าน วิทยาศาสตร์ เป็นโรงเรียนที่เป็นที่ยอมรับของสังคมและสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ว่ามีมาตรฐานและ มีศักยภาพสูง สามารถผลิตนักเรียนให้เป็นผู้แทนประเทศไทยไปแข่งขันในระดับนานาชาติ และเมื่อจบการศึกษา ยังสามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ในคณะต่างๆ เป็นจำนวนมาก อีกทั้งทำให้นักเรียนได้เรียน ในโรงเรียนใกล้บ้าน ได้อยู่ใกล้ชิดกับครอบครัว ทำให้เกิดความอบอุ่น รวมทั้งโครงการยังเอื้อต่อนักเรียนที่มีฐานะ ยากจนและด้อยโอกาสแต่มีสติปัญญาดีและประสงค์จะเป็นนักวิทยาศาสตร์ให้มีโอกาสที่จะเข้าเรียน [5]

เพื่อให้การเปิดห้องเรียนพิเศษเป็นไปอย่างเรียบร้อยและประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กรและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำเป็นต้องมีกระบวนการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยอาศัยหน้าที่หลักทางการบริหารจัดการและวิธีการเชิงระบบ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ทุกองค์การนำไปประยุกต์ใช้กับการบริหารงาน ซึ่งผู้บริหารต้องเป็นผู้รับผิดชอบที่จะทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ที่จะทำให้การปฏิบัติงานไปสู่ความสำเร็จอย่างมีระบบและมีระเบียบแบบแผน

วิธีการเชิงระบบหรือแนวคิดเชิงระบบ (System approach) มีความสำคัญในการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้และเป็นวิธีคิดที่สามารถจัดการกับปัญหาที่มีความยุ่งยากซับซ้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังเป็นเป็นเครื่องมือสำหรับพัฒนาองค์ความรู้และบริหารจัดการองค์การ การบริหารจัดการห้องเรียนพิเศษจะมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรได้ จำเป็นต้องอาศัยวิธีการเชิงระบบเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการ ซึ่ง [6] ได้ให้แนวคิดในเรื่องขององค์กรว่า ทฤษฎีระบบขององค์กรหนึ่ง องค์การจะเป็นระบบได้ ต้องประกอบไปด้วยปัจจัย 5 ประการ ดังนี้ 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) หมายถึง ทรัพยากรทางการบริหารต่างๆ ด้าน ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การบริหารจัดการ และแรงจูงใจ 2) กระบวนการ (Process) หมายถึง การนำเอาปัจจัยหรือทรัพยากรทางการบริหารทุกประเภทมาใช้ในการดำเนินงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ 3) ผลผลิต (Output) เป็นผลที่เกิดจากกระบวนการของการนำเอาปัจจัยมาปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ 4) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เป็นข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับผลผลิตหรือกระบวนการขององค์กรที่เป็นตัวกำหนดปัจจัยนำเข้าในการดำเนินงานครั้งต่อไป และ 5) สิ่งแวดล้อมภายนอกองค์กร (Environment) สิ่งที่อยู่ล้อมรอบองค์กรมีอิทธิพลต่อองค์กร ซึ่งประกอบด้วยสังคม การเมือง และระบบเศรษฐกิจ

กระบวนการบริหารจัดการเป็นหัวใจสำคัญของความสำเร็จขององค์กร การบริหารจัดการห้องเรียนพิเศษจะมุ่งสู่ความสำเร็จได้ องค์กรต้องมีการกำหนดเป้าหมาย กลยุทธ์ต่างๆ และจัดทำแผนงานเพื่อประสานงานหรือกิจกรรมต่างๆ ที่จะกระทำในอนาคต [7] ได้กำหนดขั้นตอนการจัดการไว้ 5 ขั้นตอน คือ POSDC ดังนี้ 1) การวางแผน เป็นการพิจารณากำหนดแนวทางปฏิบัติงานและภาระหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร 2) การจัดองค์การ หมายถึง การจัดโครงสร้างขององค์กร โดยจัดแบ่งงานเป็นหน่วยงานย่อย พร้อมทั้งกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละส่วนงานให้ชัดเจน 3) การจัดคนเข้าทำงาน คือ กระบวนการสรรหาและคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับความต้องการของลักษณะงานที่กำหนดไว้ รวมถึงการพัฒนาบุคลากร การพิจารณาความดีความชอบและสวัสดิการของบุคลากร 4) การอำนวยการ คือ การที่ผู้บริหารใช้อำนาจหน้าที่ของตนในการตัดสินใจ วินิจฉัยสั่งการ กระตุ้นจูงใจให้ผู้นับตั้งบัญชาอุทิศตนร่วมแรงร่วมใจในการดำเนินงาน และ 5) การควบคุม คือ กระบวนการควบคุม ติดตามตรวจสอบผลผลิตและผลการปฏิบัติงาน รวมถึงแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น และมาตรการป้องกันไม่ให้เกิดความผิดพลาดไปจากวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อีก

จากสภาพปัญหาของการศึกษาและความสำคัญของการเรียนห้องเรียนพิเศษดังกล่าว ผู้วิจัยสนใจศึกษาการบริหารจัดการห้องเรียนพิเศษของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง และโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง เนื่องจากเป็นโรงเรียนประจำจังหวัดที่มีความพร้อมในการเปิดห้องเรียนพิเศษในเรื่องงบประมาณ บุคลากร สถานที่และทรัพยากรการบริหาร และมีการเปิดห้องเรียนพิเศษครบทุกหลักสูตรและครบทุกระดับชั้น มีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จเป็นอย่างสูงในการดำเนินงาน ดังนั้นกระบวนการบริหารจัดการที่ดีจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการประสานความร่วมมือของบุคลากรห้องเรียนพิเศษและการใช้

ทรัพยากรต่างๆ เพื่อเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของห้องเรียนพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ

คำถามการวิจัย

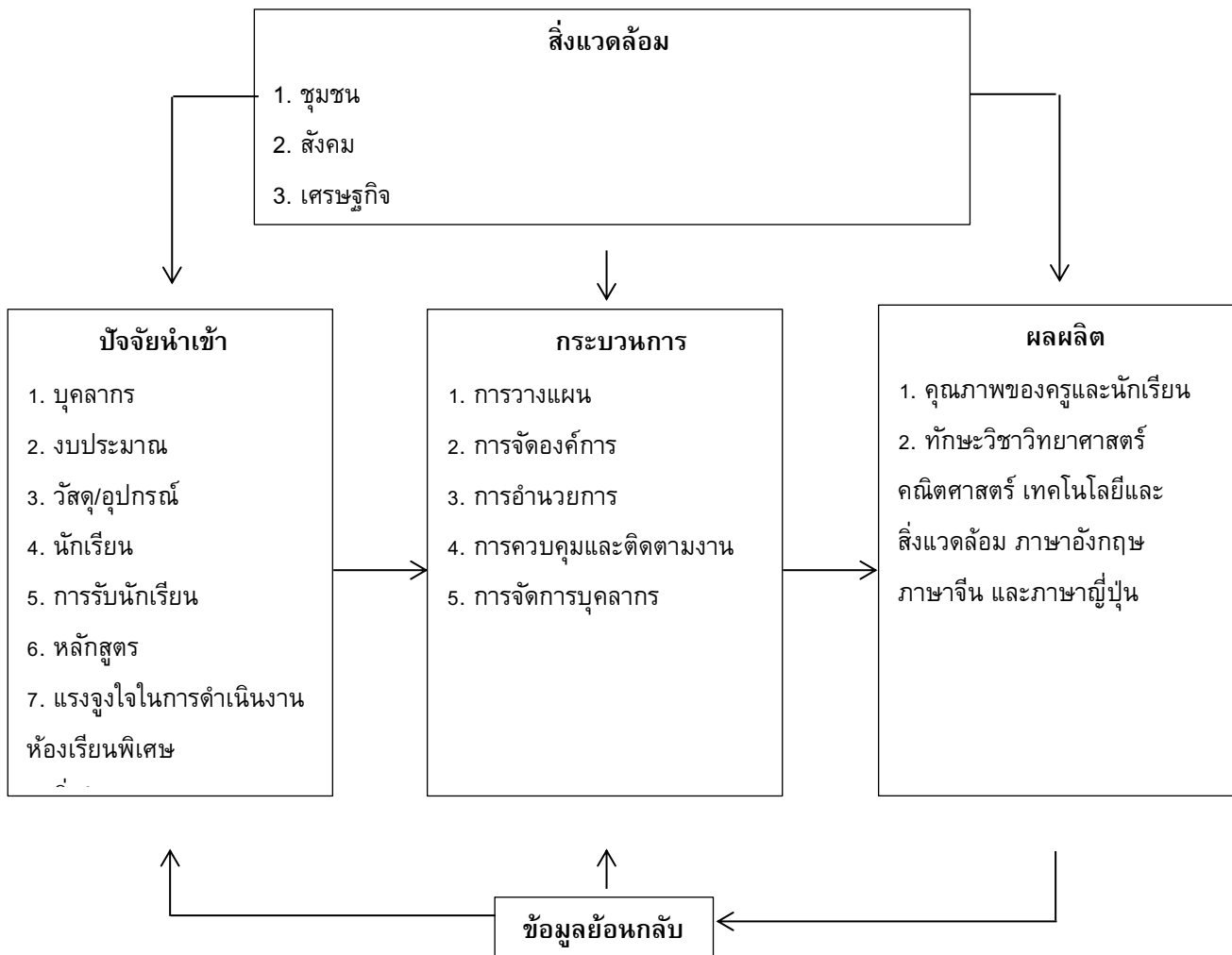
1. ระบบการบริหารจัดการห้องเรียนพิเศษของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง เป็นอย่างไร
2. ระบบการบริหารจัดการห้องเรียนพิเศษของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง เป็นอย่างไร
3. ระบบการบริหารจัดการห้องเรียนพิเศษของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง กับโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง แตกต่างกันอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระบบการบริหารจัดการห้องเรียนพิเศษของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง และโรงเรียนโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง จำแนกตามระบบการบริหารจัดการของ Harold Koontz
2. เพื่อเปรียบเทียบระบบการบริหารจัดการห้องเรียนพิเศษของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง กับโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้บูรณาการและประมวลแนวคิดจากหลักทางการบริหารจัดการ (Management Functions) ตามแนวคิดของ Harold Koontz (1980) และวิธีการเชิงระบบ (System Approach) ตามแนวคิดของ Norbert Wiener (1948) มาใช้กำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย สิ่งแวดล้อม คือ ชุมชน สังคม และเศรษฐกิจ มีอิทธิพลต่อปัจจัยนำเข้า ได้แก่ บุคลากรงบประมาณ วัสดุ/อุปกรณ์ นักเรียน การรับนักเรียน หลักสูตร แรงจูงใจในการดำเนินงาน ห้องเรียนพิเศษ และสิ่งอำนวยความสะดวก กระบวนการ ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การอำนวยการ การควบคุมและติดตามงาน และการจัดการบุคลากรผลผลิต ได้แก่ คุณภาพของครูและนักเรียน ปัจจัยนำเข้าส่งผลต่อกระบวนการ และกระบวนการส่งผลต่อผลผลิต ทำให้เกิดข้อมูลย้อนกลับที่จะเป็นตัวกำหนดปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และ ผลผลิต ในการดำเนินงานครั้งต่อไป ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Research) ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) เพื่อเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key-informant) มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การเลือกพื้นที่ศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาได้เลือกโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอ่างทอง จำนวน 1 โรงเรียน และโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง จำนวน 1 โรงเรียน เนื่องจากเป็นโรงเรียนประจำจังหวัดที่มีความพร้อมในการเปิดห้องเรียนพิเศษ ในเรื่องงบประมาณ บุคลากร สถานที่และทรัพยากรการบริหาร และมีการเปิดห้องเรียนพิเศษครบทุกหลักสูตรและครบทุกระดับชั้น มีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จเป็นอย่างสูงในการดำเนินงาน

2. ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant)

ผู้ให้ข้อมูลหลักในกาวิจัยครั้งนี้มีทั้งหมด 36 คน ได้แก่ ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่ จำนวน 6 คน ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 10 คน หัวหน้าโครงการห้องเรียนพิเศษ จำนวน 8 คน และผู้ปกครองนักเรียนโครงการห้องเรียนพิเศษ จำนวน 12 คน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data collection)

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษารครั้งนี้ ใช้วิธีการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Research) ในการเก็บข้อมูลภาคสนามนั้น ผู้ศึกษาใช้วิธีการสัมภาษณ์ (Interview) โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เป็นการสัมภาษณ์แบบรายบุคคล และการสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่ม (Focus group) เป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะประเด็นพร้อมกันในเวลาเดียวกัน โดยแบ่งผู้ให้ข้อมูลหลักออกเป็นกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่ กลุ่มของผู้บริหารโรงเรียน กลุ่มของหัวหน้าโครงการห้องเรียนพิเศษ และกลุ่มของผู้ปกครองนักเรียนโครงการห้องเรียนพิเศษ ในประเด็นเรื่อง การวางแผน การจัดการ การจัดการบุคลากร การอำนวยความสะดวก การควบคุมและติดตามงาน และสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์กรของห้องเรียนพิเศษและลักษณะห้องเรียนพิเศษ หลังจากเก็บข้อมูลภาคสนามแล้วจึงนำมาจัดหมวดหมู่ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง วิเคราะห์ และนำเสนอผลการศึกษาลำดับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

ในการวิเคราะห์ข้อมูลนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีการบริหารจัดการและแนวคิดเชิงระบบ เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ระบบการบริหารจัดการ และเปรียบเทียบระบบการบริหารจัดการห้องเรียนพิเศษของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง และโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ใน 6 ประเด็นหลัก ได้แก่ การวางแผน การจัดการ การจัดการบุคลากร การอำนวยความสะดวก การควบคุมและติดตามงาน และสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์กร

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการห้องเรียนพิเศษในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของจังหวัดอ่างทอง สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. การศึกษาระบบการบริหารจัดการโครงการห้องเรียนพิเศษของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง และโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง

1.1. ระบบการบริหารจัดการโครงการห้องเรียนพิเศษของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง พบว่ามีระบบบริหารจัดการ ดังนี้

1.1.1 ปัจจัยนำเข้า (Input)

มีความพร้อมของปัจจัยนำเข้า ได้แก่ การคัดเลือกเฉพาะครูที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่สอนและมีเทคนิคการสอนที่เป็นเลิศ มีเงินเพียงพอต่อการใช้จ่ายที่จำเป็น มีสื่อ เทคโนโลยี วัสดุ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัย เพียงพอ และพร้อมใช้งานอยู่เสมอ มีการคัดเฉพาะเด็กเก่งและมีต้นทุนทางการเงิน หลักสูตรมีมาตรฐานตอบโจทย์กับนักเรียนและสถานการณ์ปัจจุบัน รวมถึงการสร้างพลังบวกในการทำงานและการเรียน รวมถึงมีการสนับสนุนอย่างรอบด้าน

1.1.2 กระบวนการ (Process)

กระบวนการ ได้แก่ การวางแผนที่เป็นแผนปฏิบัติการประจำปี มีการบริหารความเสี่ยง ผู้บริหารวางทิศทางและเป้าหมายในการดำเนินงาน และตระหนักถึงโอกาสความเสมอภาคระหว่างห้องเรียนทั่วไประหว่างห้องเรียนพิเศษ การจัดโครงสร้างขององค์กร เป็นการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานตามงานหลัก ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านบริหารงานทั่วไป ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงบประมาณ การอำนวยความสะดวก มีการสั่งงานด้วยคำสั่ง ประกาศ ระเบียบ ซึ่ง เป็น ลายลักษณ์อักษร หรือ มีการขอความร่วมมือด้วยวาจา การจัดการบุคลากร มีการแบ่งงานตามความเชี่ยวชาญ ความรู้และความสามารถของครูและบุคลากรทางการศึกษา และการควบคุม ติดตามผล มีการควบคุมการทำงาน การประเมินและติดตามงานด้วยระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1.1.3 ผลผลิต (Output)

ผลผลิต คือ นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นนักเรียนที่มีคุณภาพ สามารถอ่านออก เขียนได้ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ สามารถอยู่ร่วมกับเพื่อนได้ สามารถในการทำกิจกรรมประจำวันหรือช่วยเหลือตนเองได้ และสถานศึกษามีการดำเนินงานตามโครงการต่างๆ ที่ประสบผลสำเร็จ

1.1.4 ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback)

ข้อมูลย้อนกลับ คือ สถานศึกษามีคุณภาพ นักเรียนมีความสามารถและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี แต่สถานศึกษามีส่วนร่วมกับชุมชนน้อยเกินไป ดังนั้นควรมีโครงการที่เข้าร่วมกับกิจกรรมในชุมชนมากขึ้น เช่น การส่งนักเรียนที่มีความสามารถเข้าร่วมกิจกรรมในวันพิเศษต่างๆ เช่น วันปีใหม่ วันลอยกระทง เป็นต้น

1.1.5 สิ่งแวดล้อมภายนอกองค์กร (Environment)

ชุมชนหรือสังคมรอบๆ ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นแหล่งเรียนรู้และติดตามการเรียนของบุตรหลาน แต่ด้วยภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ทำให้ครอบครัวนักเรียนได้รับผลกระทบ ซึ่งผู้ปกครองอาจจ่ายค่าเทอมได้ล่าช้าหรือไม่มีความสามารถจ่ายค่าเทอมได้

1.2 ระบบการบริหารจัดการโครงการห้องเรียนพิเศษของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง พบว่ามีระบบบริหารจัดการ ดังนี้

1.2.1 ปัจจัยนำเข้า (Input)

มีการเตรียมความพร้อมของทรัพยากรการบริหารต่างๆ ได้แก่ การคัดเลือกครูที่มีประสบการณ์และเชี่ยวชาญในการสอนและสาระวิชาที่สอน พร้อมทั้งมีการปฏิบัติตนของความเป็นครูที่ดี มีงบประมาณในการใช้จ่ายอย่างเพียงพอ มีสื่อ เทคโนโลยี วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม ทันสมัย เพียงพอ และพร้อมในการใช้งานอยู่เสมอ มีการคัดเลือกนักเรียนตามมาตรฐานที่กำหนด ด้วยการทดสอบและการสัมภาษณ์ ทำให้ได้นักเรียนที่เก่งและพร้อมที่จะเรียนรู้ ทั้งยังเป็นนักเรียนที่มีต้นทุนทางการเงิน มีหลักสูตรที่ตอบโจทย์กับลักษณะเด่นของนักเรียน และแรงจูงใจในการดำเนินการ คือ นักเรียนมีคุณภาพ ได้รับการพัฒนา และเรียนอย่างมีความสุข

1.2.2 กระบวนการ (Process)

เป็นขั้นตอนที่ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ต้องร่วมกันทำงานเพื่อผลประโยชน์แก่ผลผลิต คือ นักเรียนในโครงการห้องเรียนพิเศษ ได้แก่ การวางแผน ผู้บริหารวางแผนงานหลัก และวางแผนทางการให้ผู้ใต้บังคับบัญชาดำเนินงานตามการจัดโครงสร้างตามหน้าที่หลัก ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป รวมถึงการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญของครูและบุคลากร การอำนวยความสะดวก คือ ผู้บริหารมี

การจูงใจการดำเนินงานให้เป็นไปตามคำสั่ง การแนะนำ และการขอความร่วมมือ ทั้งรูปแบบลายลักษณ์อักษรหรือการสั่งโดยวาจา การจัดการบุคลากร มีการอบรมให้ความรู้ทั้งภายในสถานศึกษาและศึกษาดูงานภายนอกสถานศึกษา คู่มือสวัสดิการและผลประโยชน์ และการควบคุม ติดตามงาน มีการประเมินผลและควบคุมคุณภาพการศึกษาและการดำเนินโครงการต่างๆ อย่างเป็นระบบ รวมถึงการวิเคราะห์แก้ไขและปรับปรุงการทำงานในครั้งต่อไป

1.2.3 ผลผลิต (Output)

ผลผลิต คือ นักเรียนที่จบมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงเกินเป้าหมายที่ตั้งไว้ รวมทั้งมีทักษะ ความรู้ ความสามารถ มีศักยภาพ คุณธรรม จริยธรรม และพร้อมศึกษาต่อในระดับสูงและสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศชาติต่อไป

1.2.4 ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback)

นักเรียนสามารถแข่งขันภายนอก สามารถศึกษาต่อในระดับสูงต่อ และสามารถประกอบอาชีพที่มีความก้าวหน้าได้ แต่การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในสถานศึกษา เช่น ร่วมวางแผนนโยบายหรือวางแผนดำเนินงาน ร่วมติดตามผลการเรียนของนักเรียนและร่วมพัฒนาสถานศึกษาในด้านต่างๆ เช่น สมทบกองทุนช่วยเหลือกลุ่มต่างๆ ในสถานศึกษายังน้อยเกินไป ดังนั้นจึงต้องเพิ่มความร่วมมือกับผู้ปกครองให้มากขึ้น

1.2.5 สิ่งแวดล้อมภายนอกองค์กร (Environment)

สังคมหรือชุมชนรอบๆ ให้การยอมรับสถานศึกษาในด้านการบริหารจัดการที่มีคุณภาพและด้านคุณภาพของนักเรียน แต่ด้วยภาวะเศรษฐกิจที่กระทบกับครอบครัวนักเรียน ส่งผลให้มีการจ่ายค่าเทอมล่าช้า บางครอบครัวอาจมีการตกงานหรือรายได้ลดลง ทำให้นักเรียนอาจหยุดเรียนกลางคันได้

2. การเปรียบเทียบระบบการบริหารจัดการโครงการห้องเรียนพิเศษของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง กับโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง พบว่า ทั้ง 2 ระดับมีระบบการบริหารจัดการ ดังนี้

2.1 ปัจจัยนำเข้า (Input)

มีการเตรียมความพร้อมของปัจจัยนำเข้า ได้แก่ การคัดเลือกเฉพาะครูที่มีความเชี่ยวชาญในสาระวิชาที่สอน มีเทคนิคการสอนที่เป็นเลิศและมีการปฏิบัติตนของความเป็นครูที่ดี มีเงินเพียงพอต่อการใช้จ่ายที่จำเป็น มีสื่อ เทคโนโลยี วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัย เพียงพอ และพร้อมใช้งานอยู่เสมอ มีการคัดเลือกเด็กเก่ง มีต้นทุนทางการเงินและมีแรงจูงใจในการเรียนสูง หลักสูตรมีมาตรฐานตอบโจทย์กับลักษณะเด่นของนักเรียนและสถานการณ์ปัจจุบัน มีการสร้างพลังบวกในการทำงานและการเรียน รวมถึงมีการสนับสนุนอย่างรอบด้าน

2.2 กระบวนการ (Process)

มีการบริหารจัดการเป็นไปตามกระบวนการ ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การอำนวยการ การจัดการบุคลากร และการควบคุมและติดตามงาน มีแนวทางในการบริหารจัดการ คือ บริหารบุคลากรให้มีคุณภาพ แบ่งงานตามความเชี่ยวชาญ ความรู้และความสามารถ สร้างแรงจูงใจในการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำในการบริหาร มีเทคนิควิธีจูงใจหรือสร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน มีการบริหารหลักสูตร สื่อการสอน อาคาร สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ที่มีความทันสมัย เพียงพอ เหมาะสม และพร้อมในการใช้งานอยู่เสมอ มีการจัดสรรงบประมาณที่พอเพียงกับการใช้จ่ายที่จำเป็น และสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายภายนอก เช่น ชุมชน ผู้ปกครอง สถานประกอบการ หน่วยงานเอกชน หน่วยงานของรัฐ

2.3 ผลผลิต (Output)

นักเรียนจบการศึกษาอย่างมีคุณภาพ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สามารถศึกษาต่อระดับสูงหรือประกอบอาชีพที่มีความก้าวหน้าตามความถนัด สามารถแข่งขันกับผู้อื่นได้ และช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ทั้งยังมีการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ แก้ไขปัญหาได้ มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นคนดี และมีความสุขในสังคม

2.4 ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback)

สถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากชุมชนและผู้ปกครองน้อยเกินไป ดังนั้นควรเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในสถานศึกษามากขึ้น เช่น ชุมชนและผู้ปกครองจะทำให้สถานศึกษาผลิตนักเรียนที่ตรงกับลักษณะความต้องการของผู้ปกครองและชุมชนได้มากขึ้น

2.5 สิ่งแวดล้อมภายนอกองค์กร (Environment)

สังคมและชุมชนรอบๆ ให้การยอมรับสถานศึกษาในด้านการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและคุณภาพการเรียนของนักเรียนที่สร้างความพึงพอใจให้กับผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานมาเรียน นอกจากนี้ภาวะเศรษฐกิจที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับปากท้องและเป็นสิ่งกระทบกับการศึกษา เช่น เศรษฐกิจไม่ดี นักเรียนอาจได้รับเงินในการใช้จ่ายน้อยลงหรืออาจต้องหยุดเรียน

อภิปรายผล

1. ปัจจัยนำเข้า (Input)

มีการเตรียมความพร้อมของทรัพยากรบริหารต่างๆ สำหรับนักเรียนเรียนในโครงการห้องเรียนพิเศษ ได้แก่ บุคลากร ซึ่งก็คือครูผู้สอนและหรือครูต่างชาติที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในสาระวิชาที่สอน พร้อมทั้งมีการปฏิบัติตนของความเป็นครูที่ดี มีการเตรียมงบประมาณในโครงการและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่จำเป็นอย่างเพียงพอ มีวัสดุ อุปกรณ์ที่ สื่อหรือสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนที่ทันสมัย เพียงพอและพร้อมใช้งานอยู่เสมอ มีการคัดเลือกนักเรียนโดยการทดสอบความรู้และสัมภาษณ์ ทั้งยังมีความพร้อมในการสนับสนุนค่าใช้จ่ายของโครงการห้องเรียนพิเศษ มีหลักสูตรมีมาตรฐานตอบโจทย์กับลักษณะเด่นของนักเรียนและสถานการณ์ปัจจุบัน แรงจูงใจในการดำเนินงานของครูและบุคลากร คือ เป้าหมายในการดำเนินงาน ทศนคติ เจตคติ และลักษณะการบริหารของผู้บริหาร รวมทั้งความพร้อมของทรัพยากรบริหารนักเรียนที่เป็นผลผลิตเรียนอย่างมีความสุข ได้รับความรู้อย่างเต็มที่ ได้รับการพัฒนาทักษะ ความสามารถ และมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Norbert Wiener [6] ได้ให้แนวคิดในเรื่องขององค์กรว่า ทฤษฎีระบบขององค์กรหนึ่งองค์กรจะเป็นระบบจะต้องมีปัจจัยนำเข้าเป็นปัจจัยหนึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพ ธีรวิวัฒน์ [8] ที่พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า ประเด็นที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ได้แก่ จุดมุ่งหมายของโครงการ วิสัยทัศน์ รายวิชาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ความพร้อมและศักยภาพของครูผู้สอน งานวิจัยของภาวิณี วัดเมือง [9] ที่พบว่า 1) ด้านบริบท พบว่า วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นโยบายเป้าหมายการจัดการศึกษาของโรงเรียนและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางสังคมและชุมชน 2) ด้านปัจจัยเบื้องต้น พบว่า โครงสร้างและเนื้อหาวิชาของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ผู้บริหาร ครู สื่อ วัสดุ อุปกรณ์และอาคารสถานที่ งบประมาณและเวลาเรียนในโครงการมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน

2. กระบวนการ (Process)

เป็นขั้นตอนที่ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาร่วมกันดำเนินงานเพื่อผลประโยชน์แก่ผลผลิต คือ นักเรียนในโครงการห้องเรียนพิเศษ ได้แก่ การวางแผน ผู้บริหารวางแผนงานหลักและวางแผนทางให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาดำเนินงานให้เป็นไปตามกรอบที่วางไว้แต่สนองนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด

การจัดองค์การ เป็นการจัดโครงสร้างตามหน้าที่หลัก คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป รวมถึงการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามความเชี่ยวชาญ ความรู้ความสามารถ การอำนวยความสะดวก คือ การที่ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำ มีเทคนิควิธีการสั่งการ การขอความร่วมมือ การสร้างแรงจูงใจหรือสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานที่อยู่ในรูปแบบลายลักษณ์อักษรหรือการสั่งโดยวาจา ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ การควบคุมและติดตามงาน เป็นขั้นตอนสำคัญในการประเมินผลในการควบคุมและติดตามคุณภาพการศึกษาและการดำเนินโครงการต่างๆ อย่างเป็นระบบ รวมทั้งการวิเคราะห์และแก้ไขข้อบกพร่องแล้วนำมาปรับปรุงการทำงานในครั้งต่อไป และการจัดการบุคลากร เป็นการคัดเลือกครูและบุคลากรทางการศึกษารวมทั้งครูต่างชาติ ที่มีทักษะ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในสาระวิชาที่สอน มีการอบรมให้ความรู้ทั้งภายในสถานศึกษาและศึกษาดูงานภายนอกสถานศึกษา ทั้งยังมีการดูแลสวัสดิการและผลประโยชน์ สอดคล้องกับแนวคิดของ Norbert Wiener [6] ได้ให้แนวคิดในเรื่องขององค์การว่า ทฤษฎีระบบขององค์การหนึ่งองค์การจะเป็นระบบจะต้องมีกระบวนการ (Process) คือ POSDC ใช้แนวคิดของ Harold Koontz [7] ได้แก่ การวางแผน (planning) การจัดองค์การ (organizing) การจัดคนเข้าทำงาน (staffing) การอำนวยความสะดวก (directing) การควบคุม (controlling) สอดคล้องกับงานวิจัยของอมรศักดิ์ พุ่มสวัสดิ์ [10] ที่พบว่า มีการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหาร POSDCORB ของ Luther Gulick and Lyndall Urwick ครบทุกด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการจัดบุคลากร ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านการรายงาน ด้านการประสานงาน และด้านการงบประมาณ งานวิจัยของสวัสดิ์บัวคำภู [11] ที่พบว่า สภาพปัจจุบันในการบริหารงานโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ ด้านการจัดองค์การ ด้านการวินิจฉัยสั่งการ ด้านการวางแผน และด้านการควบคุม กำกับนิเทศ ติดตาม และประเมินผล งานวิจัยของ สายรุ่ง ปลั่งกลาง [12] ที่พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของกระบวนการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดเลย ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการตัดสินใจ ด้านการประสานงาน ด้านการติดต่อสื่อสารและด้านการควบคุม กำกับ นิเทศและประเมินผลมีความสัมพันธ์ในทางบวก งานวิจัยของ พิทักษ์ อุดมชัย [13] ที่พบว่า คือ ด้านการจัดองค์การ ด้านการนำ ด้านการควบคุม และด้านการวางแผน มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 และสามารถรวมกันพยากรณ์ได้ว่าส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5

3. ผลผลิต (Output)

นักเรียนในโครงการห้องเรียนพิเศษมีคุณภาพและสามารถศึกษาต่อในระดับสูง รวมทั้งมีทักษะ ความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเกินเป้าหมายที่ตั้งไว้ รวมถึงมีความสุขในการเรียนและการใช้ชีวิตอยู่ในสถานศึกษา ผู้ปกครองให้การยอมรับและชื่นชมสถานศึกษาที่สามารถดูแลบุตรหลานได้เป็นอย่างดี นักเรียนในโครงการห้องเรียนพิเศษระดับประถมศึกษาสามารถอ่านออก เขียนได้ ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้และศึกษาต่อในระดับสูง นักเรียนในโครงการห้องเรียนพิเศษระดับมัธยมศึกษามีความพร้อมที่จะศึกษาต่อในระดับสูง และสร้างชื่อเสียงให้กับชุมชนและประเทศชาติ สอดคล้องกับแนวคิดของ Norbert Wiener [6] ได้ให้แนวคิดในเรื่องขององค์การว่า ทฤษฎีระบบขององค์การหนึ่งองค์การจะเป็นระบบ โดยมีผลผลิตเป็นส่วนหนึ่งของระบบ งานวิจัยของ สุภาพ ธีรทวีวัฒน์ [8] ที่พบว่า ด้านผลผลิต ได้แก่ ผู้เรียนมีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ของโครงการและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่โครงการกำหนดผ่านเกณฑ์การประเมินทุกประเด็น งานวิจัยของ ภาวณิ วัฒนเมือง [9] ที่พบว่า ด้านผลผลิต พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมิน

4. ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback)

สถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากชุมชนและผู้ปกครองน้อยเกินไป ดังนั้นควรเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในสถานศึกษามากขึ้น เพื่อให้ได้ความคิด ข้อเสนอแนะตรง

ตามความต้องการของบุคคลภายนอกและทำให้สถานศึกษาผลิตนักเรียนที่ตรงกับลักษณะความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน สอดคล้องกับแนวคิดของ Norbert Wiener [6] ได้ให้แนวคิดในเรื่องขององค์การว่า ทฤษฎีระบบขององค์การหนึ่งองค์การจะเป็นระบบ โดยมีข้อมูลย้อนกลับเป็นส่วนหนึ่งของระบบ งานวิจัยของ เกวลิณ ไชยสวัสดิ์และคณะ [14] ที่พบว่า ด้านการบริหารจัดการและศักยภาพของสถานศึกษา ตัวแปรที่มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดคือ ชุมชน/ผู้ปกครอง ส่งเสริมและให้การสนับสนุนในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโครงการ SME ด้านการมีส่วนร่วมและคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ตัวแปรที่มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดคือ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโครงการ SME งานวิจัยของ ภาวิณี วัดเมือง [9] ที่พบว่า ด้านผลกระทบ พบว่านักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ผู้บริหาร ครูและนักเรียน มีเครือข่ายร่วมพัฒนาอยู่ในระดับดี ผู้บริหาร ครูและนักเรียน ได้รับเกียรติบัตรและเหรียญรางวัลอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการจัดโครงการหลักสูตรนี้และยังได้ร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพิ่มขึ้น ได้รับคำยกย่องจากหน่วยงานอื่น ชุมชนและผู้ปกครองพึงพอใจต่อโครงการและเห็นความสำคัญของการเรียนภาษาอังกฤษมากขึ้น

5. สิ่งแวดล้อมภายนอกองค์การ (Environment)

ชุมชนหรือสังคมรอบๆ ให้การยอมรับความมีคุณภาพของสถานศึกษาในด้านการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ด้านคุณภาพของนักเรียน และด้านการสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้ามาเรียน แต่มีปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ คือ ภาวะเศรษฐกิจที่เป็นเรื่องของปากท้อง ถ้าเศรษฐกิจไม่ดี มีการว่างงานจำนวนมาก ส่งผลให้มีการจ่ายค่าเทอมล่าช้า บางครอบครัวตกงานหรือมีรายได้ลดลง และส่งผลให้นักเรียนต้องออกจากกลางคันได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Norbert Wiener [6] ได้ให้แนวคิดในเรื่องขององค์การว่า ทฤษฎีระบบขององค์การหนึ่งองค์การจะเป็นระบบ โดยมีสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์การเป็นส่วนหนึ่ง ของระบบ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สถานศึกษามีส่วนร่วมกับชุมชนน้อยเกินไป ดังนั้นควรเพิ่มโครงการที่มีร่วมกับชุมชนให้มากขึ้น เช่น โครงการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ประเพณีร่วมกับชุมชน เป็นต้น
2. สถานศึกษามีส่วนร่วมกับผู้ปกครองน้อยเกินไป ดังนั้นควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมมากขึ้น เช่น เป็นกรรมการสถานศึกษา เป็นประธานชมรม หรือตั้งชมรมผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้ปกครองสามารถติดตามการเรียนของนักเรียน และร่วมกันเป็นทีมงานเพื่อมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกับสถานศึกษา
3. สถานศึกษาควรมีการกันเงินงบประมาณของโครงการห้องเรียนพิเศษทุกปี โดยการจัดตั้งเป็นกองทุน การให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์แต่เรียนดีหรือความประพฤติดี เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสในการเข้าเรียนโครงการห้องเรียนพิเศษอย่างทั่วถึง
4. ควรมีการเลือกตั้งประธานนักเรียนของโครงการห้องเรียนพิเศษ เพื่อเป็นตัวแทนของนักเรียนในการร่วมกันมีส่วนร่วมกับสถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเรื่องอื่น เช่น ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาของห้องเรียนพิเศษ ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการบริหารจัดการห้องเรียนพิเศษ ความพึงพอใจของนักเรียน ต่อสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี การศึกษาของการบริหารจัดการห้องเรียนพิเศษ รูปแบบการบริหารจัดการห้องเรียนพิเศษ เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพโครงการห้องเรียนพิเศษต่อไป
2. ควรทำวิจัยเชิงปริมาณเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการห้องเรียนพิเศษ

3. ควรศึกษาประชากรอื่นๆ ของโครงการห้องเรียนพิเศษ เช่น นักเรียน บุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการห้องเรียนพิเศษให้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *แนวทางการเปิดห้องเรียนพิเศษในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- [2] กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *นโยบาย หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์กระทรวงศึกษาธิการ.
- [3] สุชาติ เป็เลียนสุภาพ. (2546). *ทำเนียบสถาบันการศึกษาฉบับโรงเรียนนานาชาติและสองภาษา*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- [4] สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2556). *โครงการห้องเรียนพิเศษด้านวิทยาศาสตร์*. สืบค้นจาก http://www.dpstcenter.org/esc/page/?mem=about_us.pdf
- [5] จินรียี ต่อทองกลาง. (2558). *การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ในโรงเรียนโยธินบูรณะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต)*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- [6] Norbert, W. (1948). *Annals of the New York Academy of Sciences*. Teleological Mechanisms, 50, pp.197-220.
- [7] Koontz, H. D. (1980). *Management*. Tokyo: McGraw-Hill Kogakusha.
- [8] สุภาพ ธีรทวีวัฒน์. (2554). *การประเมินโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษระดับประถม โรงเรียนมารีย์วิทยา จังหวัดนครราชสีมา. (การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- [9] ภาวิณี วัดเมือง. (2556). *การประเมินโครงการหลักสูตรพิเศษห้องเรียนภาษาอังกฤษ (Intensive English Program) กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านโป่งวัวแดง อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร. (การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- [10] อมรศักดิ์ พุ่มสวัสดิ์. (2540). *กระบวนการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- [11] สวัสดิ์ บัวคำภู. (2541). *การศึกษาการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- [12] สายรุ่ง ปลั่งกลาง. (2545). *กระบวนการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, เลย.
- [13] พิทักษ์ อุดมชัย. (2552). *หน้าที่ทางการบริหารที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- [14] เกวลิน ไชยสวัสดิ์และคณะ. (2557). *การวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพการจัดการศึกษาห้องเรียนพิเศษโครงการพัฒนาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษของ โรงเรียนมัธยมศึกษา*. วารสารหาดใหญ่วิชาการ.